

Seat No. : _____

AE-131

April-2016

B.A., Sem.-VI

CC-314 : Economics

(EA : Managerial Economics – II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રશ્નપત્રમાં દર્શાવેલ ક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખો.

1. (A) વિજ્ઞાપનની આર્થિક અસરોનું માપ કાઢવાની પદ્ધતિઓ જણાવો. **14**

(B) વિજ્ઞાપન બજેટની રચના કરતી વખતે સંચાલકોએ કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી પડે છે ?

અથવા

વિજ્ઞાપન અંદાજપત્ર એટલે શું ? વિજ્ઞાપન અંદાજપત્ર નક્કી કરવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવો.

2. (A) મૂડીની કમાવાની શક્તિ માપવાનાં સિદ્ધાંતો જણાવો. **14**

(B) મૂડી પુરવઠો મેળવવાનાં બાહ્ય સ્ત્રોતોની ચર્ચા કરો.

અથવા

મૂડી બજેટની કમાણીનાં વર્તમાન મૂલ્યની પદ્ધતિ અને પે-બેક પદ્ધતિની સમજૂતી આપો. તેની મર્યાદાઓ જણાવો.

3. સમતૂટ વિશ્લેષણ ઉદાહરણ અને આકૃતિની મદદથી સમજાવો. **14**

અથવા

સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચ વચ્ચેનો સંબંધ આકૃતિ દ્વારા સમજાવો.

4. (A) વેઈટીંગલાઈન સમસ્યા **14**

(B) માલસામગ્રી અંકુશની ABC પદ્ધતિ

અથવા

માલસામગ્રી અંકુશનું EOQ મોડેલ સમજાવો.

5. (A) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે સાત)

7

- (1) વૈકલ્પિક ખર્ચ સમજાવો.
- (2) મૂડીની માંગ કોને કહેવાય ?
- (3) ટૂંકાગાળા અને લાંબાગાળાનાં ખર્ચ વચ્ચે શો તફાવત છે ?
- (4) મૂડી પુરવઠાનાં આંતરિક સ્ત્રોતો કયા છે ?
- (5) સામાન્ય ખર્ચની સમજૂતી આપો.
- (6) ઈન્વેન્ટરી સંચાલનમાં ગુરુતમ જથ્થો કેવી રીતે નક્કી કરવામાં આવે છે ?
- (7) પ્રત્યક્ષ ખર્ચ અને પરોક્ષ ખર્ચની સમજૂતી આપો.
- (8) માલસામગ્રી અંકુશનું મહત્ત્વ શું છે ?

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

7

- (1) સમતૂટ વિશ્લેષણ એ નફાના પૂર્વાનુમાનની ટેકનિક છે.
(a) ખરું (b) ખોટું
- (2) ધારો કે પેઢીનું સ્થિર ખર્ચ ₹ 4000; અસ્થિર ખર્ચ ₹ 400 છે અને વેચાણકિંમત ₹ 300 છે. તો ફાળો કેટલો હશે ?
(a) ₹ 4100 (b) ₹ 100 (c) ₹ 3600
- (3) જ્યારે સીમાંત ખર્ચ, સરેરાશ ખર્ચ કરતાં ઓછું હોય ત્યારે સરેરાશ ખર્ચ
(a) ઘટે છે. (b) વધે છે. (c) બંને સરખા થાય.
- (4) સામાન્ય રીતે વિજ્ઞાપન બજેટ _____ વર્ષ માટે નક્કી કરવામાં આવે છે.
(a) એક (b) બે (c) ત્રણ
- (5) મૂડીબજેટની પે-બેક પદ્ધતિ ઘસારો અને કરવેરાને ધ્યાનમાં લે છે.
(a) ખરું (b) ખોટું
- (6) સંચાલકીય નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં વાસ્તવિક ખર્ચ કરતાં વૈકલ્પિક ખર્ચ વધુ અગત્યનું છે.
(a) ખરું (b) ખોટું
- (7) વિજ્ઞાપન બજેટની પ્રતિષ્ઠારક્ષક પદ્ધતિ એ વૈજ્ઞાનિક છે.
(a) ખરું (b) ખોટું

Seat No. : _____

AE-131

April-2016

B.A., Sem.-VI

CC-314 : Economics

(EA : Managerial Economics – II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Indicate the same number as given in the question paper.

1. (a) Describe the methods of measuring the economic effects of advertisement. **14**
(b) In the construction of advertisement budget, which important things managers have to keep in mind ?

OR

What is advertisement budget ? Explain various methods which determine advertisement budget.

2. (a) Explain the principles of measuring capital earnings. **14**
(b) Discuss the external sources of supply of capital.

OR

Explain discounted rate of return method and pay-back method of capital budget with it's limitations.

3. Explain break-even analysis with diagram and illustration. **14**

OR

Explain the relationship between average cost and marginal cost with the help of diagram.

4. (a) Waitingline problem
(b) ABC method of inventory control **14**

OR

Explain EOQ model of inventory control

5. (a) Answer in **one** or **two** sentences : (any **seven**)

7

- (1) Explain opportunity cost
- (2) What is demand for capital ?
- (3) What is the difference between short-run cost and long-run cost ?
- (4) Which are the internal sources of supply of capital ?
- (5) Explain common cost.
- (6) How is maximum quantity decided in inventory control ?
- (7) Explain direct and indirect costs.
- (8) What is the importance of inventory control ?

(b) Select the correct answer :

7

- (1) Break-even analysis is a technique of forecasting profit.
(a) True (b) False
- (2) Suppose a firm's fixed cost is ₹ 4,000, variable cost is ₹ 400 and selling price is ₹ 300. What is the contribution ?
(a) ₹ 4,100 (b) ₹ 100 (c) ₹ 3,600
- (3) When marginal cost is less than average cost, average cost
(a) Decreases
(b) Increases
(c) Equal to marginal cost
- (4) Generally advertisement budget is made for _____
(a) one year (b) two years (c) three years
- (5) Pay-back method of capital budget considers depreciation and taxes.
(a) true (b) false
- (6) In the process of managerial decision making opportunity cost is more important than actual cost.
(a) true (b) false
- (7) Protection of goodwill method is a scientific method of advertisement budget.
(a) true (b) false

Seat No. : _____

AE-131

April-2016

B.A., Sem.-VI

CC-314 : Economics
(EB : Industrial Economics)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રશ્નપત્રમાં દર્શાવેલ ક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખો.

1. ભારતીય અર્થતંત્રમાં મોટા પાયાનાં ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો. 14
અથવા
ભારતમાં નાનાં પાયાનાં અને ગૃહ ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ સમજાવો.
2. ઔદ્યોગિક નીતિ એટલે શું ? ઔદ્યોગિક નીતિની જરૂરિયાત અને હેતુઓ ચર્ચો. 14
અથવા
ભારત સરકારની 1991ની ઔદ્યોગિક નીતિનું મૂલ્યાંકન કરો.
3. ઔદ્યોગિક વિકાસનો અર્થ આપો અને ભારતનાં ઔદ્યોગિક વિકાસની સમીક્ષા કરો. 14
અથવા
ખાનગીકરણ એટલે શું ? ભારતમાં ખાનગીકરણની ઔદ્યોગિક વિકાસ પરની અસરો જણાવો.
4. પેટીની વ્યાખ્યા આપી, પેટીનાં સ્વરૂપોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
પ્રો. બોમલે આપેલી મહત્તમ વેચાણ આવક કરતી પેટીની સમજૂતી આપો.
5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 14
(1) નાના ઉદ્યોગો માટેની SWSનો અર્થ _____ છે.
(સોશ્યલ વેલફેર સ્કીમ, સીંગલ વીન્ડો સ્કીમ, સપ્લીમેન્ટ્રી વેલફેર સ્કીમ)
(2) ઓક્ટોબર 2006માં નાનાં ઔદ્યોગિક સાહસોની મૂડીરોકાણની મર્યાદા ₹ _____ કરોડ કરવામાં આવી હતી.
(₹ 5 કરોડ, ₹ 4 કરોડ, ₹ 3 કરોડ)

- (3) સ્વાતંત્ર્ય પછી ભારતની પ્રથમ ઔદ્યોગિક નીતિ _____ સાલમાં જાહેર થઈ.
(1948, 1950, 1956)
- (4) ખાનગીક્ષેત્રે બિનકાર્યક્ષમ અને માંદા એકમોનાં પુનરુત્થાન માટે _____ સંસ્થા કામગીરી બજાવે છે.
(FERA, MPTP, BIFR)
- (5) 1977ની ઔદ્યોગિક નીતિમાં અર્થતંત્રમાં “Stabilizing Force” તરીકે _____ ક્ષેત્રને જવાબદારી સોંપાઈ હતી.
(ખાનગીક્ષેત્ર, સંયુક્તક્ષેત્ર, જાહેરક્ષેત્ર)
- (6) એમ.ઓ.યુ.નો અર્થ _____ થાય છે.
(મોનોપોલી ઓફ યુનિટ, મેમોરેન્ડમ ઓફ અન્ડરસ્ટેન્ડીંગ, મેમોરેન્ડમ ઓફ યુટીલીટી)
- (7) ભારતમાં ઉદારીકરણનાં પગલાંની જાહેરાત _____ ની સાલમાં કરવામાં આવી.
(1980, 1991, 1977)
- (8) 1991 પછીનો સમય ભારત માટે _____ સમય ગણાય છે.
(આર્થિક સુધારા, ઔદ્યોગિક વિકાસ, ખેતીવિકાસ)
- (9) ભારતમાં _____ પંચવર્ષીય યોજનાનો સમયગાળો ઔદ્યોગિક ક્રાંતિનો ગણાય છે.
(પહેલી, બીજી, પાંચમી)
- (10) સરકાર જાહેર સાહસોનાં કેટલાક શેરો ખાનગીક્ષેત્રને આપે, તો આ પ્રક્રિયાને _____ કહેવાય.
(વિનિવેશીકરણ, ઉદારીકરણ, વૈશ્વિકીકરણ)
- (11) ‘પ્રાઈવેટ લિમિટેડ શબ્દ’ _____ કંપનીનાં છેડે મૂકવો ફરજિયાત છે.
(ખાનગી, જાહેર, વિદેશી કંપની)
- (12) ભારતમાં કંપનીધારો _____ વર્ષથી લાગુ પાડ્યો.
(1956, 1966, 1976)
- (13) કંપનીમાં સામાન્ય રીતે સભ્યોની જવાબદારી _____ હોય છે.
(મર્યાદિત, અમર્યાદિત, શૂન્ય)
- (14) વિલિયમસનનાં મોડેલમાં શેરહોલ્ડરોને સંતુષ્ટ રાખવા _____ નફો જરૂરી છે
(લઘુતમ, મહત્તમ, શૂન્ય)

Seat No. : _____

AE-131

April-2016

B.A., Sem.-VI

**CC-314 : Economics
(EB : Industrial Economics)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Indicate the same number as given in the question paper.

1. Clarify the importance of large-scale industries in Indian Economy. **14**

OR

Explain the importance of small scale and cottage industries in India.

2. What is industrial policy ? Discuss the necessity and aims of industrial policy. **14**

OR

Evaluate the Industrial Policy of 1991 of the Government of India.

3. Give the meaning of industrial development and evaluate the industrial development in India. **14**

OR

What is privatization ? Discuss the effects of privatization on the industrial development of India.

4. Give the definition of 'Firm' and discuss the nature of a firm. **14**

OR

Explain the process of maximizing sales revenues of a firm given by Prof. Baumol.

5. Choose the correct option : **14**

(1) _____ is the meaning of SWS for small scale industries.

(Social Welfare Scheme, Single Window Scheme, Supplementary Welfare Scheme)

(2) In October 2006, the investment limit of small scale industries was set to _____
(₹ 5 crore, ₹ 4 crore, ₹ 3 crore)

- (3) After India's independence the first industrial policy was declared in the year _____.
(1948, 1950, 1956)
- (4) _____ institution is working to reestablish inefficient and sick units.
(FERA, MPTP, BIFR)
- (5) In 1977 _____ was given the responsibility to work as "Stabilizing Force".
(Private Sector, Joint Sector, Public Sector)
- (6) The meaning of M.O.U. is _____.
(Monopoly of Unit, Memorandum of Understanding, Memorandum of Utility)
- (7) The policy of liberalisation was announced in the year _____ in India.
(1980, 1991, 1977)
- (8) In India the period after 1991 was considered as the period of _____.
(economic reforms, industrial development, agriculture development)
- (9) The period of the _____ Five Year Plan is known as the period of industrial revolution.
(First, Second, Fifth)
- (10) When the government handover some shares of public sector enterprises to private sector, it is called the process of _____.
(disinvestment, liberalization, globalisation)
- (11) It is compulsory to insert the phrase "private limited" for a _____ company at the end of its name.
(private, public, foreign)
- (12) In India, Company Law has been implemented from _____.
(1956, 1966, 1976)
- (13) Normally responsibility of members in a company is _____.
(limited, unlimited, zero)
- (14) _____ profit is necessary to satisfy the shareholders in the Williamson's model.
(Minimum, Maximum, Zero)
- _____

AE-131

April-2016

B.A., Sem.-VI

CC-314 : Economics (EC : Entrepreneurial Economics)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ઉદ્યોગ સાહસિકનો અર્થ સમજાવો અને તેનાં કાર્યો ચર્ચો. 14
અથવા
ઉદ્યોગ સાહસિકનાં મુખ્ય લક્ષણો ચર્ચો.
2. ઉદ્યોગ સાહસિકતાના પીટર એફ. ડ્રકરના સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
ઉદ્યોગ સાહસિકતાના શુમ્પીટરના સિદ્ધાંતની સમીક્ષા કરો.
3. ઉદ્યોગ સાહસિકોના વિકાસમાં સરકારની ભૂમિકાની સમીક્ષા કરો. 14
અથવા
રોજગારીની તકોનું સર્જન કરવામાં ઉદ્યોગ સાહસિકોનો ફાળો સમજાવો.
4. એકમલક્ષી ધિરાણનો અર્થ સમજાવો. બેંક ધિરાણના હેતુઓ અને વર્ગીકરણ ચર્ચો. 14
અથવા
લઘુ ઉદ્યોગોને સહાય કરતી સંસ્થાઓની ચર્ચા કરો.
5. સાચો ઉત્તર પસંદ કરો : 14
 - (1) ઉદ્યોગ સાહસિકતાનો શબ્દ ક્યાંથી ઉદ્ભવ્યો ?
 - (a) એન્ટ્રેપ્રેન્યોર
 - (b) જોખમ
 - (c) નવીનીકરણ
 - (d) એકપણ નહિ
 - (2) અનિશ્ચિતતાનો સિદ્ધાંત કોણે રજૂ કર્યો ?
 - (a) શુમ્પીટર
 - (b) નાઈટ
 - (c) ડ્રકર
 - (d) એકપણ નહિ
 - (3) નવી તકોનું સર્જન કોના દ્વારા કરવામાં આવે છે ?
 - (a) સંચાલક
 - (b) મૂડીપતિ
 - (c) ઉદ્યોગ સાહસિક
 - (d) એકપણ નહિ

- (4) ધંધાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ _____
- (a) સંચાલક (b) ટેકનોક્રેટ
(c) મૂડીપતિ (d) એકપણ નહિ
- (5) અનિશ્ચિતતામાંથી ઉદ્ભવતો નફો કાયમી હોય છે ?
- (a) હા (b) ના
(c) હા અને ના (d) એકપણ નહિ
- (6) આઉટ સોર્સિંગનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?
- (a) નાઈટ (b) માર્શલ
(c) ડ્રકર (d) એકપણ નહિ
- (7) ઉદ્યોગ સાહસિકતાને વિકાસના એન્જિન તરીકે કોણ ઓળખાવે છે ?
- (a) શુમ્પીટર (b) નાઈટ
(c) માર્શલ (d) એકપણ નહિ
- (8) સ્થિર અર્થતંત્રમાં નવપ્રવર્તનને અવકાશ છે ?
- (a) ના (b) હા
(c) હા અને ના (d) એકપણ નહિ
- (9) જોખમ કેટલાં સ્વરૂપનાં હોય છે ?
- (a) નવ (b) સાત
(c) ચાર (d) બે
- (10) આર્થિક વિકાસ એ કેવું પરિવર્તન છે ?
- (a) ગુણાત્મક (b) પરિમાણાત્મક
(c) (a) અને (b) બંને (d) એકપણ નહિ
- (11) મોટા ઉદ્યોગોમાં એક લાખ રૂપિયાના રોકાણ સામે રોજગારીની તકો અંદાજે કેટલી ઉભી થાય છે ?
- (a) બે (b) ચાર
(c) પાંચ (d) સાત
- (12) ભારતીય ઔદ્યોગિક નાણાકીય નિગમની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવી હતી ?
- (a) 1988 (b) 1980
(c) 1970 (d) 1948
- (13) ભારતીય ઔદ્યોગિક શાખ અને રોકાણ નિગમની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવી હતી ?
- (a) 1980 (b) 1960
(c) 1955 (d) 1945
- (14) નાણાકીય વ્યવસ્થા જોખમમાં શું કરે છે ?
- (a) વધારો (b) ઘટાડો
(c) (a) અને (b) બંને (d) એકપણ નહિ

Seat No. : _____

AE-131

April-2016

B.A., Sem.-VI

CC-314 : Economics

(EC : Entrepreneurial Economics)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Explain the meaning of an entrepreneur and discuss its functions. **14**

OR

Discuss the main characteristics of an entrepreneur.

2. Discuss the theory of entrepreneurship of Peter F. Drucker. **14**

OR

Evaluate the theory of Entrepreneurship of Schumpeter.

3. Evaluate the role of government in the development of an entrepreneurs. **14**

OR

Explain the role of entrepreneurs in the generating employment opportunitie.

4. Explain the concept of micro credit. Discuss the objectives and classification of bank credit. **14**

OR

Discuss the institutions helping small scale industries.

5. Choose the right answer : **14**

(1) How the word entrepreneurship came into existence ?

(a) Entrepreneur	(b) Risk
(c) Innovation	(d) No one

(2) Who gave the doctrine of uncertainty ?

(a) Schumpeter	(b) Knight
(c) Drucker	(d) No one

(3) Who generates new opportunities ?

(a) Manager	(b) Capitalist
(c) Entrepreneur	(d) No one

- (4) Person managing a business _____.
- (a) Manager (b) Technocrat
(c) Capitalist (d) No one
- (5) Is the profit generated from uncertainty permanent ?
- (a) Yes (b) No
(c) Yes and No (d) No one
- (6) Who gave the doctrine of outsourcing ?
- (a) Knight (b) Marshall
(c) Drucker (d) No one
- (7) Who says that entrepreneurship is an engine of development ?
- (a) Schumpeter (b) Knight
(c) Marshall (d) No one
- (8) Is there any scope of innovation in static economy ?
- (a) No (b) Yes
(c) Yes and No (d) No one
- (9) How many types of risk are there ?
- (a) Nine (b) Seven
(c) Four (d) Two
- (10) Economic development is which type of change ?
- (a) Qualitative (b) Quantitative
(c) (a) and (b) both (d) No one
- (11) How many appropriate opportunities of employment are generated against an investment of one lakh rupees in big industries ?
- (a) two (b) four
(c) five (d) seven
- (12) When Industrial Finance Corporation of India was established ?
- (a) 1988 (b) 1980
(c) 1970 (d) 1948
- (13) When Industrial Credit and Investment Corporation of India was established ?
- (a) 1980 (b) 1960
(c) 1955 (d) 1945
- (14) What does financial administration do in case of risk ?
- (a) Increase (b) Decrease
(c) (a) and (b) both (d) No one